

Paweł Rydzewski

**BEZROBOTNI ABSOLWENCI
WYŻSZYCH UCZELNI
W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM.
RAPORT Z BADAŃ**

Projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Wstęp	3
1. Metoda badań	4
2. Sposoby poszukiwania pracy i ocena ich skuteczności	9
3. Szanse na znalezienie pracy i sposoby ich zwiększania	13
4. Opinie o oczekiwaniach pracodawców	19
5. Korzystanie z instytucjonalnych form pomocy	21
6. Wartości i wybory bezrobotnych absolwentów	24
Podsumowanie	27
Aneks: wzór kwestionariusza	31

Wstęp

Od 2000 do 2005 r. w województwie lubelskim (ale także w kraju) odnotowywano tendencję wzrostową w zakresie bezrobocia absolwentów szkół wyższych. W naszym województwie w 2000 roku liczba bezrobotnych absolwentów wynosiła 4 158 osób, natomiast do końca 2005 r. wzrosła do 12 671. Począwszy od 2006 obserwowany był spadek tej liczby, który utrzymywał się przez trzy kolejne lata. Ale już w 2009 r. odnotowano wzrost liczby bezrobotnych absolwentów, a rok 2011 przyniósł dalszy wzrost.¹ Według danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, w III kwartale 2012 roku, na terenie województwa lubelskiego znajdowało się 18 596 bezrobotnych absolwentów wyższych uczelni, czyli 15,5% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych, co plasuje nasze województwo pod tym względem znacznie powyżej średniej krajowej wynoszącej 11,9%.

Celem projektu „Lubelska Pracownia” jest zwiększenie szans na zatrudnienie osób z wykształceniem wyższym z województwa lubelskiego, pozostających bez pracy w okresie co najmniej roku od czasu ukończenia uczelni wyższej. Ten strategiczny cel można będzie osiągnąć po przeprowadzeniu wstępnej diagnozy, której jednym z elementów jest uzyskanie wyników badań ilościowych, przeprowadzonych wśród bezrobotnych absolwentów na terenie Lubelszczyzny. Niniejszy raport stanowi podsumowanie najważniejszych wyników tych badań.

W projekcie przyjęto następującą definicję bezrobotnego absolwenta: jest to absolwent uczelni wyższej, który co najmniej przez 12 miesięcy od ukończenia studiów wyższych pozostawał bez pracy i jest osobą bezrobotną w momencie badania.

Celem badań kwestionariuszowych, przeprowadzonych wśród bezrobotnych absolwentów wyższych uczelni, była próba odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Jakie są najczęściej stosowane sposoby poszukiwania pracy przez bezrobotnych absolwentów i jaka jest ocena ich skuteczności?
2. Jakie są opinie bezrobotnych absolwentów o szansach znalezienia pracy oraz jakie są sposoby ich zwiększenia?

¹ Wojewódzki Urząd Pracy, Ranking szkół wyższych według poziomu bezrobocia absolwentów (rok akademicki 2010/2011), s. 8.

3. Jakie są opinie bezrobotnych absolwentów o oczekiwaniach pracodawców?
4. Jakie formy zinstytucjonalizowanej pomocy są oferowane bezrobotnym absolwentom i z których form najczęściej oni korzystają?
5. Jakie wartości cenią bezrobotni absolwenci i jak lokują się w tym kontekście wartości związane z pracą zawodową?
6. Jaki jest poziom wykluczenia społecznego bezrobotnych absolwentów?

1. Metoda badań

Badania przeprowadzono na próbie 300 absolwentów wyższych uczelni z terenu Lubelszczyzny, którzy po ukończeniu studiów co najmniej przez rok pozostawali bez pracy i w chwili badania również byli osobami bezrobotnymi. Próba badawcza składała się w połowie z absolwentów z Lublina, w połowie – spoza Lublina (szczegóły w poniższej tabeli). Z tymi osobami przeprowadzono badania kwestionariuszowe. Kontakt z respondentami umożliwiły Urzędy Pracy: przychodzących respondentów (spełniających kryteria zgodnie z podaną wyżej definicją bezrobotnego absolwenta) urzędnicy kierowali do ankieterów, którzy przeprowadzali wywiady na terenie danego Urzędu Pracy. Urzędy Pracy rozsyłały także do bezrobotnych absolwentów pisma z prośbą o przybycie w określonym dniu i czasie – w celu wzięcia udziału w badaniach.

Kwestionariusz składał się z 30 pytań (80 zmiennych). Wzór kwestionariusza – w aneksie.

Tab. 1: Miejscowość				
	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Lublin	150	50,0	50,0	50,0
Powiat lubelski	25	8,3	8,3	58,3
Zamość	50	16,7	16,7	75,0
Chełm	50	16,7	16,7	91,7
Tomaszów Lubelski	10	3,3	3,3	95,0
Łączna	15	5,0	5,0	100,0
Ogółem	300	100,0	100,0	

W badaniach wzięło udział 219 kobiet i 79 mężczyzn. Do najmłodszej kategorii wiekowej (do 25 lat) należy 30,7% respondentów, do kategorii średniej (26-30 lat) – 47%, do kategorii starszej (31 lat lub więcej) – 22,3%. Średnia wieku to ok. 28 lat. Badani

w większości byli kawalerami lub pannami (58,9%), choć znaczna część zawarła już związek małżeński (36,7%).

Tab. 2: Płeć				
	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Kobieta	219	73,0	73,5	73,5
Mężczyzna	79	26,3	26,5	100,0
Ogółem	298	99,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	2	,7	
Ogółem		300	100,0	

Tab.3 : Kategorie wieku				
	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
-25	92	30,7	30,7	30,7
26-30	141	47,0	47,0	77,7
31-	67	22,3	22,3	100,0
Ogółem	300	100,0	100,0	

Tab. 4: Stan cywilny				
	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Kawaler/ panna	175	58,3	58,9	58,9
Żonaty/zamężna	109	36,3	36,7	95,6
Rozwiedziony/a	8	2,7	2,7	98,3
W separacji	1	,3	,3	98,7
Wdowiec/ wdowa	1	,3	,3	99,0
W kohabitacji	3	1,0	1,0	100,0
Ogółem	297	99,0	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	3	1,0	
Ogółem		300	100,0	

Przeciętny czas pozostawania bez pracy wynosił 3,4 roku (wartość średnia). Jednak najczęściej badani absolwenci byli bezrobotni przez 2 lata (62,2%) (wartość modalna, najczęstsza). Należy jednak wziąć pod uwagę, iż zmienna „czas pozostawania bez pracy” może służyć jedynie do opisu próby, nie zaś jako cecha uwzględniana w dalszych analizach, gdyż zgodnie z definicją bezrobotnego absolwenta – w badaniu nie bierze się pod uwagę długości (ewentualnego) zatrudnienia między rokiem od ukończenia studiów i momentem badania. Stąd też nie jest możliwe obliczenie dokładnego czasu pozostawania bez pracy. Dlatego zrezygnowano z możliwej do wykonania symulacji rozkładu tej zmiennej po odrzuceniu obserwacji skrajnych (odstających).

Tab. 5: Średnia wieku i czasu pozostawania bez pracy (w latach)

	N	Minimum	Maksimum	Średnia	Odchylenie standardowe
Wiek	300	24,00	59,00	28,3733	4,61283
Czas pozostawania bez pracy	299	1,00	34,00	3,4214	3,94037
N	299				

Tab. 6: Czas pozostawania bez pracy (w latach)

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
1,00	109	36,3	36,5	36,5
2,00	77	25,7	25,8	62,2
3,00	28	9,3	9,4	71,6
4,00	20	6,7	6,7	78,3
5,00	8	2,7	2,7	80,9
6,00	15	5,0	5,0	86,0
7,00	10	3,3	3,3	89,3
8,00	9	3,0	3,0	92,3
9,00	5	1,7	1,7	94,0
10,00	2	,7	,7	94,6
11,00	2	,7	,7	95,3
12,00	3	1,0	1,0	96,3
13,00	2	,7	,7	97,0
14,00	1	,3	,3	97,3
15,00	1	,3	,3	97,7
16,00	2	,7	,7	98,3
17,00	1	,3	,3	98,7
19,00	1	,3	,3	99,0
20,00	1	,3	,3	99,3
24,00	1	,3	,3	99,7
34,00	1	,3	,3	100,0
Ogółem	299	99,7	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	1	,3	
Ogółem		300	100,0	

Badaniami objęto absolwentów reprezentujących 40 kierunków studiów², wśród których relatywnie najczęściej znajdowali się absolwenci administracji i pedagogiki. Natomiast wg przyjętej typologii³ – najwięcej w próbie znalazło się absolwentów administracji i prawa, nauk ekonomicznych, pedagogiki i pracy socjalnej oraz kierunków humanistycznych.

² Klasyfikacja w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów Dz. U. Z 2003 r. Nr 98, poz. 895, z dnia 6 maja 2003 r.

³ W oparciu o Decyzję 10/2009 Przewodniczącego Państwowej Komisji Akredytacyjnej z 15.12.2009 w sprawie ustalania wykazów kierunków studiów (Nauki Społeczne podzielone zostały na trzy grupy).

Tab. 7: Kierunek studiów

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Pedagogika	34	11,3	11,4	11,4
Sztuka	2	,7	,7	12,1
Teologia i prawo kanoniczne	3	1,0	1,0	13,1
Języki obce	6	2,0	2,0	15,1
Filologia polska	10	3,3	3,4	18,5
Historia i archeologia	11	3,7	3,7	22,1
Nauki filozoficzne	4	1,3	1,3	23,5
Psychologia	2	,7	,7	24,2
Sociologia i kulturoznawstwo	16	5,3	5,4	29,5
Nauki polityczne	11	3,7	3,7	33,2
Ekonomia	15	5,0	5,0	38,3
Dziennikarstwo i komunikacja społeczna	5	1,7	1,7	39,9
Bibliotekarstwo	1	,3	,3	40,3
Zarządzanie i marketing	21	7,0	7,0	47,3
Rachunkowość i finanse	6	2,0	2,0	49,3
Administracja	41	13,7	13,8	63,1
Prawo	10	3,3	3,4	66,4
Nauki biologiczne	9	3,0	3,0	69,5
Fizyka	1	,3	,3	69,8
Technologia żywności	3	1,0	1,0	70,8
Nauki o ziemi	2	,7	,7	71,5
Matematyka i statystyka	5	1,7	1,7	73,2
Informatyka	3	1,0	1,0	74,2
Inżynieria i technika	5	1,7	1,7	75,8
Elektronika i automatyzacja	1	,3	,3	76,2
Chemia i procesy chemiczne	3	1,0	1,0	77,2
Architektura i urbanistyka	2	,7	,7	77,9
Budownictwo	3	1,0	1,0	78,9
Rolnictwo i leśnictwo	18	6,0	6,0	84,9
Weterynaria	1	,3	,3	85,2
Fizjoterapia	9	3,0	3,0	88,3
Pielęgniarstwo	1	,3	,3	88,6
Praca socjalna i opieka społeczna	7	2,3	2,3	90,9
Hotelarstwo i turystyka	7	2,3	2,3	93,3
Nauki o sporcie i kulturze fizycznej	3	1,0	1,0	94,3
Transport	1	,3	,3	94,6
Ochrona środowiska	13	4,3	4,4	99,0
Inny	3	1,0	1,0	100,0
Ogółem	298	99,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	2	,7	
Ogółem		300	100,0	

Tab. 8: Typy kierunków studiów

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Humanistyczne	35	11,7	12,4	12,4
Przyrodnicze	24	8,0	8,5	20,8
Matematyczne, fizyczne i chemiczne	12	4,0	4,2	25,1
Rolnictwo, leśnictwo, weterynaria	19	6,3	6,7	31,8
Medyczne	10	3,3	3,5	35,3
Techniczne	12	4,0	4,2	39,6
Ekonomiczne	42	14,0	14,8	54,4
Pedagogika i praca socjalna	41	13,7	14,5	68,9
Socjologia, psychologia, nauki polityczne	29	9,7	10,2	79,2
Administracja i prawo	51	17,0	18,0	97,2
Inne	8	2,7	2,8	100,0
Ogółem	283	94,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	17	5,7	
Ogółem		300	100,0	

Kontakt z respondentami był możliwy dzięki współpracy z Urzędami Pracy, które kierowały absolwentów (spełniających warunki uczestnictwa w projekcie) do obecnych na terenie urzędów ankieterów, jak również organizowały spotkania z zaproszonymi grupami absolwentów.

Ze względu na celowy (nielosowy) dobór próby, analiza danych z konieczności musiała być ograniczona do opisu statystycznego (rozkłady częstości, tabele dwuzmiennowe, tabele odpowiedzi wielokrotnych). W przypadku pytań z możliwością odpowiedzi wielokrotnych, jak również przy zliczaniu łącznym odpowiedzi na pojedyncze pytania – w wynikach wartości procentowe mogą przekraczać 100%.

Analiza statystyczna zebranego materiału wygenerowała bardzo dużą liczbę szczegółowych analiz – do raportu wybrano te zestawienia, które ukazują zależności między zmiennymi i są istotne z perspektywy strategicznego celu projektu. Pozostałe – dostępne są w dokumentacji statystycznej projektu. Z konieczności w raporcie pominięto analizy ze względu na kierunek studiów. Nawet przy wykorzystaniu typologii kierunków (10 typów), a nie pełnej listy (40 punktów), przy próbie tej wielkości rozproszenie wyników okazało się tak znaczne, iż wyciąganie wniosków byłoby posunięciem niezmiernie ryzykownym.

2. Sposoby poszukiwania pracy i ocena ich skuteczności

Zdaniem bezrobotnych absolwentów najbardziej skutecznym sposobem na znalezienie pracy najczęściej (44,3%) jest wykorzystywanie znajomości, znacznie rzadziej (16-18%) rozsyłanie CV oraz wizyty w zakładach pracy. Jako najmniej skuteczne wskazywane były takie sposoby jak korzystanie z ofert UP lub prywatnych biur, agencji pośrednictwa pracy oraz telefonowanie do zakładów pracy (ok. 2-3%). Częstość wyrażania opinii o znaczeniu wykorzystywania znajomości przy poszukiwaniu pracy rośnie wraz z wiekiem (od ok. 41% w przypadku młodszych absolwentów, do ponad 49% - w przypadku starszych)

Tab. 9: Opinie o najsukuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze według kategorii wieku

		Kategorie wieku			Ogółem
		-25	26-30	31-	
Opinie o najsukuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze	Korzystanie z ofert urzędów pracy	N 2	6	2	10
		% 2,2%	4,3%	3,0%	3,3%
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N 2	1	3	6
		% 2,2%	0,7%	4,5%	2,0%
	Telefonowanie do zakładów pracy	N 0	3	2	5
		% 0,0%	2,1%	3,0%	1,7%
	Wizyty w zakładach pracy	N 18	23	8	49
		% 19,6%	16,3%	11,9%	16,3%
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N 12	13	6	31
		% 13,0%	9,2%	9,0%	10,3%
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N 3	6	2	11
		% 3,3%	4,3%	3,0%	3,7%
	Rozsyłanie swojego CV	N 17	26	10	53
		% 18,5%	18,4%	14,9%	17,7%
	Wykorzystywanie znajomości	N 38	62	33	133
		% 41,3%	44,0%	49,3%	44,3%
	Inna odpowiedź	N 0	1	1	2
		% 0,0%	0,7%	1,5%	0,7%
Ogółem		N 92	141	67	300
		% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Opinię o największej skuteczności wykorzystywania znajomości w procesie poszukiwania pracy zgodnie dzielą kobiety i mężczyźni. Absolwenci z Lublina znacznie częściej wyrażają taką opinię niż absolwenci spoza Lublina (50% w stosunku do 38,7%). Wśród absolwentów uważających, że skutecznym sposobem na znalezienie pracy jest rozsyłanie CV oraz wizyty w zakładach pracy nieco częściej znajdują się kobiety oraz osoby spoza Lublina.

Tab. 10: Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze według płci

Tab. 10: Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze według płci					
			Płeć		Ogółem
			Kobieta	Mężczyzna	
Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze	Korzystanie z ofert urzędów pracy	N	5	5	10
		%	2,3%	6,3%	3,4%
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N	2	4	6
		%	0,9%	5,1%	2,0%
	Telefonowanie do zakładów pracy	N	5	0	5
		%	2,3%	0,0%	1,7%
	Wizyty w zakładach pracy	N	38	11	49
		%	17,4%	13,9%	16,4%
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N	22	9	31
		%	10,0%	11,4%	10,4%
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N	7	3	10
		%	3,2%	3,8%	3,4%
	Rozsyłanie swojego CV	N	43	10	53
		%	19,6%	12,7%	17,8%
	Wykorzystywanie znajomości	N	96	36	132
		%	43,8%	45,6%	44,3%
	Inna odpowiedź	N	1	1	2
		%	0,5%	1,3%	0,7%
Ogółem	N	219	79	298	
	%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tab. 11: Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze według miejscowości

Tab. 11: Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze według miejscowości					
			Miejscowość		Ogółem
			Lublin	Poza Lublinem	
Opinie o najskuteczniejszych sposobach na znalezienie pracy - wskazanie pierwsze	Korzystanie z ofert urzędów pracy	N	3	7	10
		%	2,0%	4,7%	3,3%
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N	5	1	6
		%	3,3%	0,7%	2,0%
	Telefonowanie do zakładów pracy	N	3	2	5
		%	2,0%	1,3%	1,7%
	Wizyty w zakładach pracy	N	23	26	49
		%	15,3%	17,3%	16,3%
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N	15	16	31
		%	10,0%	10,7%	10,3%
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N	1	10	11
		%	0,7%	6,7%	3,7%
	Rozsyłanie swojego CV	N	24	29	53
		%	16,0%	19,3%	17,7%
	Wykorzystywanie znajomości	N	75	58	133
		%	50,0%	38,7%	44,3%
	Inna odpowiedź	N	1	1	2
		%	0,7%	0,7%	0,7%
Ogółem		N	150	150	300
		%	100,0%	100,0%	100,0%

Pomimo przedstawionych wyżej ocen, najczęstszymi faktycznie stosowanymi sposobami szukania pracy są: rozsyłanie CV (ponad 90%) oraz korzystanie z pomocy UP i odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe (po ok. 80%). Wykorzystywanie znajomości w celu znalezienia pracy stosuje ok. 60% absolwentów, częściej sposób ten

stosują osoby starsze niż młodsze (ok. 51% w stosunku do ok. 64%) oraz osoby spoza Lublina (ok. 65% w porównaniu z ok. 52%). Bezrobotni absolwenci spoza Lublina nieco częściej korzystają z pomocy UP (84% w porównaniu z ok. 76%) oraz wykorzystują znajomości (ok. 65% w stosunku do ok. 52%). Natomiast bezrobotni absolwenci z Lublina nieco częściej szukają pracy rozsyłając CV (96% w porównaniu z ok. 85%).

Tab. 12: Sposoby poszukiwania pracy

Sposoby poszukiwania pracy		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Sposoby poszukiwania pracy	Korzystanie z pomocy Urzędu Pracy	239	17,3%	79,9%
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	66	4,8%	22,1%
	Telefonowanie do zakładów pracy	131	9,5%	43,8%
	Składanie wizyt w zakładach pracy	184	13,4%	61,5%
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	239	17,3%	79,9%
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	73	5,3%	24,4%
	Rozsyłanie CV	271	19,7%	90,6%
	Wykorzystywanie znajomości	175	12,7%	58,5%
Ogółem		1378	100,0%	460,9%

Tab. 13: Sposoby poszukiwania pracy według kategorii wieku

Tab. 13: Sposoby poszukiwania pracy według kategorii wieku						
			Kategorie wieku			Ogółem
			-25	26-30	31-	
Sposoby poszukiwania pracy	Korzystanie z pomocy Urzędu Pracy	N	72	116	51	239
		%	79,1%	82,3%	76,1%	
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N	18	27	21	66
		%	19,8%	19,1%	31,3%	
	Telefonowanie do zakładów pracy	N	36	66	29	131
		%	39,6%	46,8%	43,3%	
	Składanie wizyt w zakładach pracy	N	49	93	42	184
		%	53,8%	66,0%	62,7%	
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N	73	119	47	239
		%	80,2%	84,4%	70,1%	
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N	13	42	18	73
		%	14,3%	29,8%	26,9%	
	Rozsyłanie CV	N	84	126	61	271
		%	92,3%	89,4%	91,0%	
	Wykorzystywanie znajomości	N	46	86	43	175
		%	50,5%	61,0%	64,2%	
Ogółem	N	91	141	67	299	

Tab. 14: Sposoby poszukiwania pracy według miejscowości

			Miejscowość		Ogółem
			Lublin	Poza Lublinem	
Sposoby poszukiwania pracy	Korzystanie z pomocy Urzędu Pracy	N	113	126	239
		%	75,8%	84,0%	
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N	31	35	66
		%	20,8%	23,3%	
	Telefonowanie do zakładów pracy	N	63	68	131
		%	42,3%	45,3%	
	Składanie wizyt w zakładach pracy	N	92	92	184
		%	61,7%	61,3%	
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N	120	119	239
		%	80,5%	79,3%	
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N	35	38	73
		%	23,5%	25,3%	
	Rozsyłanie CV	N	143	128	271
		%	96,0%	85,3%	
	Wykorzystywanie znajomości	N	77	98	175
		%	51,7%	65,3%	
Ogółem		N	149	150	299

Przeanalizowano również związek między częstością korzystania z Internetu i sposobami poszukiwania pracy. Ponieważ rozkład zmiennej niezależnej jest bardzo niesymetryczny - absolwenci korzystają z Internetu bardzo często lub często – sporadycznie rzadko, bardzo rzadko lub wcale, analiza z konieczności musi zostać ograniczona do dwóch pierwszych wartości zmiennej. Absolwenci (relatywnie) częściej korzystający z Internetu, nieznacznie częściej poszukują pracy wykorzystując znajomości oraz telefonując do zakładów pracy. Absolwenci (relatywnie) rzadziej korzystający z Internetu nieznacznie częściej poszukują pracy korzystając z usług Urzędu Pracy oraz odpowiadając na ogłoszenia prasowe lub internetowe. Częstość korzystania z Internetu (w zakresie możliwym do zbadania dysponując tej wielkości próbą i przy takim rozkładzie zmiennej niezależnej) wydaje się w niewielkim stopniu różnicować sposoby poszukiwania pracy przez bezrobotnych respondentów).

Tab. 15: Sposoby poszukiwania pracy według częstości korzystania z Internetu

Tab. 15: Sposoby poszukiwania pracy według częstotliwości korzystania z Internetu							
		Częstość korzystania z Internetu					Ogółem
			Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko lub wcale	
Sposoby poszukiwani a pracy	Korzystanie z pomocy Urzędu Pracy	N	168	64	7	0	239
		%	78,5%	86,5%	70,0%	0,0%	
	Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy	N	48	16	1	1	66
		%	22,4%	21,6%	10,0%	100,0%	
	Telefonowanie do zakładów pracy	N	95	30	6	0	131
		%	44,4%	40,5%	60,0%	0,0%	
	Składanie wizyt w zakładach pracy	N	131	45	8	0	184
		%	61,2%	60,8%	80,0%	0,0%	
	Odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe	N	168	63	7	1	239
		%	78,5%	85,1%	70,0%	100,0%	
	Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie	N	55	17	1	0	73
		%	25,7%	23,0%	10,0%	0,0%	
	Rozsyłanie CV	N	196	66	8	1	271
		%	91,6%	89,2%	80,0%	100,0%	
	Wykorzystywanie znajomości	N	130	40	5	0	175
		%	60,7%	54,1%	50,0%	0,0%	
Ogółem		N	214	74	10	1	299

3. Szanse na znalezienie pracy i sposoby ich zwiększania

Posiadanie określonych umiejętności zwiększa szanse na rynku pracy. Dlatego też zbadano, czy absolwenci posiadają umiejętność prowadzenia samochodu, obsługi komputera i posługiwania się językiem obcym. Znajomość obsługi komputera w zakresie podstawowym jest umiejętnością powszechną (prawie 99%), natomiast posługiwanie się programami specjalistycznymi jest już znacznie rzadsze (ok. 48%). Prowadzenie samochodu oraz dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego to umiejętności posiadane przez ok. 3/4 bezrobotnych absolwentów.

Tab. 16: Umiejętności

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Umiejętności	Posiadanie prawa jazdy	218	25,1%	72,7%
	Znajomość obsługi komputera w zakresie podstawowym	296	34,0%	98,7%
	Znajomość obsługi komputera w zakresie rozszerzonym	143	16,4%	47,7%
	Dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego	213	24,5%	71,0%
Ogółem		870	100,0%	290,0%

Częstość posiadania prawa jazdy rośnie wraz z wiekiem (od ok. 72% w przypadku absolwentów młodszych do ok. 92% - wśród starszych). Wraz z wiekiem maleje natomiast częstość posiadania dobrej znajomości przynajmniej jednego języka obcego (odpowiednio: od ok. 80% do ok. 64%).

Tab. 17: Umiejętności według kategorii wieku

Tab. 17: Umiejętności według kategorii wieku						
			Kategorie wieku			Ogółem
			-25	26-30	31-	
Umiejętności	Posiadanie prawa jazdy	N	66	97	55	218
		%	71,7%	68,8%	82,1%	
	Znajomość obsługi komputera w zakresie podstawowym	N	91	139	66	296
		%	98,9%	98,6%	98,5%	
	Znajomość obsługi komputera w zakresie rozszerzonym	N	44	68	31	143
		%	47,8%	48,2%	46,3%	
	Dobra znajomość przynajmniej jednego języka obcego	N	74	96	43	213
		%	80,4%	68,1%	64,2%	
Ogółem	N	92	141	67	300	

Bezrobotnych absolwentów zapytano również, jakie działania ich zdaniem należy podjąć, aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy. Najczęściej wymieniano zdobywanie jeszcze wyższych kwalifikacji (ok. 36%) – a także (ale już wyraźnie rzadziej) zdobywanie dodatkowych uprawnień, certyfikatów, licencji (ok. 21%). Znacznie rzadziej - podnoszenie poziomu znajomości języków obcych oraz opanowanie sztuki autoprezentacji podczas rozmów kwalifikacyjnych (po ok. 10-13%). Przekonanie o potrzebie podnoszenia kwalifikacji rośnie wraz z wiekiem (od ok. 32-34% w wieku do 30 lat, do prawie 50% w wieku 31 lat lub starszym). Natomiast wraz z wiekiem maleje częstość opinii, iż działaniami zwiększającymi szanse na rynku pracy są dodatkowe uprawnienia, licencje, certyfikaty.

Tab. 18: Opinie o działaniach, które należy podjąć w celu zwiększenia szans na rynku pracy - wskazanie pierwsze według kategorii wieku

		Kategorie wieku			Ogółem
		-25	26-30	31-	
Opinie o działaniach, które należy podjąć w celu zwiększenia szans na rynku pracy - wskazanie pierwsze	Zdobywać jeszcze wyższe kwalifikacje	N 30	45	31	106
		% 33,7%	32,1%	49,2%	36,3%
	Zdobywać dodatkowe uprawnienia, licencje, certyfikaty	N 27	26	8	61
		% 30,3%	18,6%	12,7%	20,9%
	Podnosić poziom znajomości języków obcych	N 7	23	7	37
		% 7,9%	16,4%	11,1%	12,7%
	Odbywać praktyki krajowe	N 12	11	4	27
		% 13,5%	7,9%	6,3%	9,2%
	Odbywać praktyki zagraniczne	N 3	6	1	10
		% 3,4%	4,3%	1,6%	3,4%
	Pracować jako wolontariusz	N 2	3	1	6
		% 2,2%	2,1%	1,6%	2,1%
	Opanować w większym stopniu sztukę pisania CV lub listów motywacyjnych	N 2	4	1	7
		% 2,2%	2,9%	1,6%	2,4%
	Nauczyć się sztuki autoprezentacji podczas rozmów kwalifikacyjnych	N 5	18	7	30
		% 5,6%	12,9%	11,1%	10,3%
	Trudno powiedzieć	N 1	1	2	4
		% 1,1%	0,7%	3,2%	1,4%
	Inne	N 0	3	1	4
		% 0,0%	2,1%	1,6%	1,4%
Ogółem		N 89	140	63	292
		% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Czynnikami zwiększającymi szanse absolwentów na rynku pracy są również doświadczenia zawodowe zebrane w czasie studiów. Okazało się, że 32% bezrobotnych absolwentów w czasie studiów pracowało zawodowo, 87,6% - odbyło praktyki zawodowe, a 52,6% - uzyskało dodatkowe uprawnienia.

Tab. 19: Doświadczenia zawodowe w czasie studiów

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Doświadczenia zawodowe w czasie studiów	W czasie studiów pracował/a zawodowo	87	18,6%	32,0%
	W czasie studiów odbywał/a praktyki zawodowe	238	50,9%	87,5%
	W czasie studiów uzyskał/a dodatkowe uprawnienia	143	30,6%	52,6%
Ogółem		468	100,0%	172,1%

Bez wątpienia, za najcenniejsze doświadczenie zawodowe należy uznać pracę zawodową w trakcie studiów. Średnia długość okresu zatrudnienia w czasie studiów wynosiła nieco ponad 2 lata w przypadku kobiet i ok. 1,5 roku w przypadku mężczyzn; ponad 2 lata w grupie osób z Lublina i nieco ponad 1,5 roku – spoza Lublina. Tak więc kategorią absolwentów o najdłuższym stażu pracy w czasie studiów są kobiety mieszkające w Lublinie.

Tab. 20: Liczba lat pracy zawodowej w czasie studiów według płci

Płeć	Średnia	N	Odchylenie standardowe
Kobieta	2,2712	59	1,76000
Mężczyzna	1,4815	27	,80242
Ogółem	2,0233	86	1,56413

Tab. 21: Liczba lat pracy zawodowej w czasie studiów według miejscowości

Miejscowość	Średnia	N	Odchylenie standardowe
Lublin	2,3778	45	1,80011
Poza Lublinem	1,6429	42	1,14384
Ogółem	2,0230	87	1,55501

Uwzględniając częstość poszczególnych doświadczeń zawodowych, dochodzimy do wniosku, iż częściej są one udziałem mężczyzn, którzy częściej podejmują pracę w czasie studiów niż kobiety (38% w porównaniu z ok. 30%) oraz częściej uzyskują dodatkowe uprawnienia (ok. 58% w porównaniu z ok. 50%). Częstość odbytych praktyk nie różnicuje istotnie porównywanych grup.

Tab. 22: Doświadczenia zawodowe w czasie studiów według płci

		N	Płeć		Ogółem
			Kobieta	Mężczyzna	
Doświadczenia zawodowe w czasie studiów	W czasie studiów pracował/a zawodowo	N	59	27	86
		%	29,6%	38,0%	
	W czasie studiów odbywał/a praktyki zawodowe	N	175	61	236
		%	87,9%	85,9%	
	W czasie studiów uzyskał/a dodatkowe uprawnienia	N	100	41	141
		%	50,3%	57,7%	
Ogółem		N	199	71	270

Absolwenci z Lublina częściej uzyskują dodatkowe uprawnienia w czasie studiów (ok. 57% w porównaniu z ok. 47%) oraz nieco częściej odbywają praktyki (ok. 91% w porównaniu z ok. 84%).

Tab. 23: Doświadczenia zawodowe w czasie studiów według miejscowości

		N	Miejscowość		Ogółem
			Lublin	Poza Lublinem	
Doświadczenia zawodowe w czasie studiów	W czasie studiów pracował/a zawodowo	N	44	43	87
		%	30,8%	33,3%	
	W czasie studiów odbywał/a praktyki zawodowe	N	130	108	238
		%	90,9%	83,7%	
	W czasie studiów uzyskał/a dodatkowe uprawnienia	N	82	61	143
		%	57,3%	47,3%	
Ogółem		N	143	129	272

Starsi absolwenci znacznie częściej niż młodsi podejmowali pracę zawodową w czasie studiów (ok. 47% w porównaniu z ok. 21%), częściej też uzyskiwali dodatkowe uprawnienia (ok. 60% w porównaniu z ok. 44%). Natomiast absolwenci młodsi częściej mają za sobą praktyki zawodowe (ok. 92% w porównaniu z ok. 82%).

Tab. 24: Doświadczenia zawodowe w czasie studiów według kategorii wieku

Tab. 24: Doświadczenia zawodowe w czasie studiów według kategorii wieku						
		Kategorie wieku				Ogółem
			-25	26-30	31-	
Doświadczenia zawodowe w czasie studiów	W czasie studiów pracował/a zawodowo	N	18	40	29	87
		%	20,9%	32,3%	46,8%	
	W czasie studiów odbywał/a praktyki zawodowe	N	79	108	51	238
		%	91,9%	87,1%	82,3%	
	W czasie studiów uzyskał/a dodatkowe uprawnienia	N	38	68	37	143
		%	44,2%	54,8%	59,7%	
Ogółem		N	86	124	62	272

Szanse na rynku pracy związane są często z elastycznością, gotowością do kompromisów. Absolwentów zapytano, czy gotowi byłiby podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem, podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami, zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę. Pozytywnie na pierwsze z tych pytań odpowiedziało ok. 60%, na drugie – ok. 65%, na trzecie – ok. 54%.

Tab. 25 : Gotowy/a podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
	Tak	179	59,7	60,3	60,3
	Nie	98	32,7	33,0	93,3
	Nie wiem	20	6,7	6,7	100,0
	Ogółem	297	99,0	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	3	1,0		
Ogółem		300	100,0		

Tab. 26: Gotowy/a podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
	Tak	194	64,7	64,9	64,9
	Nie	85	28,3	28,4	93,3
	Nie wiem	20	6,7	6,7	100,0
	Ogółem	299	99,7	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	1	,3		
Ogółem		300	100,0		

Tab. 27: Gotowy/a zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Tak	160	53,3	53,7	53,7
Nie	114	38,0	38,3	91,9
Nie wiem	24	8,0	8,1	100,0
Ogółem	298	99,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	2	,7	
Ogółem	300	100,0		

Mężczyźni częściej niż kobiety gotowi są podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami (ok. 80% w porównaniu z ok. 69%) oraz zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę (ok. 68% w porównaniu z ok. 56%).

Tab. 28: Gotowość do podjęcia pracy według płci

		Płeć		Ogółem
		Kobieta	Mężczyzna	
Gotowość do podjęcia pracy	Gotowy/a podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem	N 130	48	178
		% 66,0%	67,6%	
	Gotowy/a podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami	N 135	57	192
		% 68,5%	80,3%	
	Gotowy/a zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę	N 111	48	159
		% 56,3%	67,6%	
Ogółem		N 197	71	268

Absolwenci z Lublina częściej gotowi są zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę (ok. 63% w porównaniu z ok. 56%), ale rzadziej podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem (ok. 60% w porównaniu z ok. 72%) oraz podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami (ok. 67% w porównaniu z ok. 77%).

Tab. 29: Gotowość do podjęcia pracy według miejscowości

		Miejscowość		Ogółem
		Lublin	Poza Lublinem	
Gotowość do podjęcia pracy	Gotowy/a podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem	N 81	98	179
		% 60,4%	72,1%	
	Gotowy/a podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami	N 90	104	194
		% 67,2%	76,5%	
	Gotowy/a zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę	N 84	76	160
		% 62,7%	55,9%	
Ogółem		N 134	136	270

Kawalerowie i panny są osobami znacznie częściej skłonnymi do zmiany miejsca zamieszkania, aby móc podjąć pracę – niż osoby pozostające w związkach małżeńskich (ok. 70% w porównaniu z ok. 41%) i nieco częściej skłonnymi do podjęcia każdej pracy (ok. 70% w porównaniu z ok. 60%) oraz pracy poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby

się z dojazdami (ok. 75% w porównaniu z ok. 70%). Badania potwierdziły większą gotowość do mobilności (głównie horyzontalnej, ale również w pewnym sensie wertykalnej – poprzez akceptację mało atrakcyjnych warunków pracy) osób stanu wolnego (kawalerów, panien) w porównaniu z osobami żonatymi (zameężnymi).

Tab. 30 Gotowość do podjęcia pracy według stanu cywilnego					
		Stan cywilny ⁴		Ogółem	
		Kawaler/ panna	Żonaty/zamężna		
Gotowość do podjęcia pracy	Gotowy/a podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem	N	111	60	171
		%	69,8%	61,2%	
	Gotowy/a podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami	N	119	68	187
		%	74,8%	69,4%	
	Gotowy/a zmienić miejsce zamieszkania aby móc podjąć pracę	N	111	40	151
		%	69,8%	40,8%	
Ogółem		N	159	98	257

4. Opinie o oczekiwaniach pracodawców

Kolejnym analizowanym zagadnieniem były opinie bezrobotnych absolwentów o oczekiwaniach pracodawców, w zakresie najważniejszych cech charakteryzujących pracowników. Respondenci oceniali na skali (od „cenione” do „niecenione”) znaczenie każdej zaproponowanej w pytaniu cechy. Analiza odpowiedzi polegała w tym przypadku na zliczeniu odpowiedzi „cenione”. Absolwenci najczęściej wskazywali dyspozycyjność (88%), a także pracowitość (ok. 81%). Na dalszych miejscach uplasowały się: samodzielność (67%), zdyscyplinowanie (ok. 64%), kwalifikacje (ok. 63%) i umiejętność pracy w zespole (ok. 61%). Rzadziej wybierano kreatywność (55%). Cechą wymienianą najrzadziej była ambicja (ok. 39%).

⁴ W tabeli uwzględniono tylko dwie wartości zmiennej stan cywilny. Pozostałe wartości tej zmiennej są reprezentowane tylko przez (łącznie) 13 osób.

Tab. 31: Opinie o cechach cenionych przez pracodawców

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Opinie o cechach cenionych przez pracodawców	Samodzielność	195	13,0%	67,0%
	Dyspozycyjność	256	17,0%	88,0%
	Zdyscyplinowanie	185	12,3%	63,6%
	Kreatywność	160	10,6%	55,0%
	Pracowitość	236	15,7%	81,1%
	Ambicja	112	7,5%	38,5%
	Kwalifikacje	182	12,1%	62,5%
	Umiejętność pracy w zespole	177	11,8%	60,8%
Ogółem		1503	100,0%	516,5%

Tab. 32: Opinie o cechach cenionych przez pracodawców według płci

Tab. 32: Opinie o cechach cenionych przez pracodawców według płci					
			Płeć		Ogółem
			Kobieta	Mężczyzna	
Opinie o cechach cenionych przez pracodawców	Samodzielność	N	142	51	193
		%	66,4%	68,0%	
	Dyspozycyjność	N	192	63	255
		%	89,7%	84,0%	
	Zdyscyplinowanie	N	143	41	184
		%	66,8%	54,7%	
	Kreatywność	N	122	36	158
		%	57,0%	48,0%	
	Pracowitość	N	171	63	234
		%	79,9%	84,0%	
	Ambicja	N	82	29	111
		%	38,3%	38,7%	
	Kwalifikacje	N	137	44	181
		%	64,0%	58,7%	
	Umiejętność pracy w zespole	N	137	39	176
		%	64,0%	52,0%	
Ogółem	N	214	75	289	

W kolejnym pytaniu respondentów poproszono, aby z listy wybrali tę cechę, którą ich zdaniem pracodawcy cenią najbardziej. Najczęściej wybierane były: dyspozycyjność, pracowitość i kwalifikacje (po ok. 21-25%), najrzadziej umiejętność pracy w zespole, ambicja i zdyscyplinowanie (poniżej 5%). Uzyskane wyniki zweryfikowały te, które uzyskano na podstawie odpowiedzi na pytanie wcześniejsze.

Kobiety częściej niż mężczyźni uważają, że pracodawcy najbardziej cenią dyspozycyjność (ok. 27% w porównaniu z ok. 20%) i kwalifikacje (ok. 24% w porównaniu z ok. 15%), natomiast mężczyźni częściej uważają, że zdaniem pracodawców najbardziej pożądana u pracowników jest pracowitość (ok. 29% w porównaniu z ok. 22%).

Tab. 33: Opinie o cesze pracownika najbardziej cenionej przez pracodawców według płci

			Płeć		Ogółem
			Kobieta	Mężczyzna	
Opinie o cesze pracownika najbardziej cenionej przez pracodawców	Samodzielność	N	19	7	26
		%	8,8%	8,9%	8,8%
	Dyspozycyjność	N	58	16	74
		%	26,7%	20,3%	25,0%
	Zdyscyplinowanie	N	8	6	14
		%	3,7%	7,6%	4,7%
	Kreatywność	N	21	10	31
		%	9,7%	12,7%	10,5%
	Pracowitość	N	47	23	70
		%	21,7%	29,1%	23,6%
	Ambicja	N	4	3	7
		%	1,8%	3,8%	2,4%
	Kwalifikacje	N	51	12	63
		%	23,5%	15,2%	21,3%
	Umiejętność pracy w zespole	N	5	1	6
		%	2,3%	1,3%	2,0%
	Trudno powiedzieć	N	4	1	5
		%	1,8%	1,3%	1,7%
Ogółem		N	217	79	296
		%	100,0%	100,0%	100,0%

5. Korzystanie z instytucjonalnych form pomocy

Jakąkolwiek instytucjonalną formę pomocy zaoferowano jedynie 1/3 bezrobotnych absolwentów. Najczęściej była to propozycja odbycia stażu (ok. 59%), znacznie rzadziej - propozycja udziału w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy (17,7%), udziału w szkoleniach tematycznych lub udzielenia dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (po pok. 9-10%).

Tab. 34: Nie zaoferowano żadnej pomocy

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Tak	100	33,3	33,3	33,3
Nie	200	66,7	66,7	100,0
Ogółem	300	100,0	100,0	

Tab. 35: Forma pomocy zaoferowanej absolwentowi / absolwentce

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Forma pomocy	Odbycie stażu	177	44,1%	59,2%
	Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych	8	2,0%	2,7%
	Udział w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy	53	13,2%	17,7%
	Udział w szkoleniach tematycznych	31	7,7%	10,4%
	Udzielenie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	27	6,7%	9,0%
	Nie zaoferowano żadnej pomocy	100	24,9%	33,4%
	Inna forma	5	1,2%	1,7%
Ogółem		401	100,0%	134,1%

Absolwentom poza Lublinem częściej oferowano udział w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy (ok. 25% w porównaniu z ok. 10%), udział w szkoleniach tematycznych (ok. 15% w porównaniu z ok. 5%) oraz udzielenie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (14% w porównaniu z 4%). W Lublinie częściej niż poza Lublinem absolwentom nie oferowano żadnej formy pomocy (ok. 38% w porównaniu z ok. 29%).

Tab. 36: Forma pomocy zaoferowanej absolwentowi / absolwentce według miejscowości

		Miejscowość		Ogółem
		Lublin	Poza Lublinem	
Forma pomocy	Odbycie stażu	N 86	91	177
		% 57,7%	60,7%	
	Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych	N 3	5	8
		% 2,0%	3,3%	
	Udział w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy	N 15	38	53
		% 10,1%	25,3%	
	Udział w szkoleniach tematycznych	N 8	23	31
		% 5,4%	15,3%	
	Udzielenie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	N 6	21	27
		% 4,0%	14,0%	
	Nie zaoferowano żadnej pomocy	N 56	44	100
		% 37,6%	29,3%	
	Inna forma	N 1	4	5
		% 0,7%	2,7%	
Ogółem		N 149	150	299

Odbycie stażu częściej proponowano młodszym absolwentom niż starszym (ok. 69% w porównaniu z ok. 45%). Tym ostatnim znacznie częściej niż młodszym nie oferowano żadnej pomocy (ok. 43% w porównaniu z ok. 25%).

Tab. 37: Forma pomocy zaoferowanej absolwentowi / absolwentce według kategorii wieku

		Kategorie wieku			Ogółem
		-25	26-30	31-	
Forma pomocy	Odbycie stażu	N 63	84	30	177
		% 69,2%	59,6%	44,8%	
	Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych	N 1	4	3	8
		% 1,1%	2,8%	4,5%	
	Udział w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy	N 16	25	12	53
		% 17,6%	17,7%	17,9%	
	Udział w szkoleniach tematycznych	N 9	16	6	31
		% 9,9%	11,3%	9,0%	
	Udzielenie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	N 6	17	4	27
		% 6,6%	12,1%	6,0%	
	Nie zaoferowano żadnej pomocy	N 23	48	29	100
		% 25,3%	34,0%	43,3%	
	Inna forma	N 0	2	3	5
		% 0,0%	1,4%	4,5%	
Ogółem		N 91	141	67	299

Z jakiegokolwiek formy pomocy instytucjonalnej skorzystało zaledwie 53% bezrobotnych absolwentów. Najczęściej było to odbycie stażu (ok. 88%). Z tej formy skorzystali częściej absolwenci młodzi niż starsi (ok. 94% w porównaniu z ok. 78%). Należy jednak pamiętać, iż podane tu wartości procentowe odnoszą się tylko do tej grupy absolwentów, która skorzystała z jakiegokolwiek formy pomocy ze strony instytucji.

Tab. 38: Forma pomocy, z której absolwent/ka skorzystał/a

	Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
Odbycie stażu	141	47,0	88,1	88,1
Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych	2	,7	1,3	89,4
Udział w szkleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy	11	3,7	6,9	96,3
Udział w szkoleniach tematycznych	4	1,3	2,5	98,8
Inna odpowiedź	2	,6	1,2	100,0
Ogółem	160	53,3	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	140	46,7	
Ogółem		300	100,0	

Tab. 39: Forma pomocy, z której absolwent/ka skorzystał/a według kategorii wieku

		Kategorie wieku			Ogółem
		-25	26-30	31-	
Forma pomocy, z której absolwent/ka skorzystał/a	Odbycie stażu	N 48	68	25	141
		% 94,1%	88,3%	78,1%	88,1%
	Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych	N 0	2	0	2
		% 0,0%	2,6%	0,0%	1,2%
	Udział w szkleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy	N 2	5	4	11
		% 3,9%	6,5%	12,5%	6,9%
	Udział w szkoleniach tematycznych	N 1	1	2	4
		% 2,0%	1,3%	6,2%	2,5%
	Inna odpowiedź	N 0	0	2	2
		% 0,0%	0,0%	6,2%	1,2%
	Ogółem	N 51	77	32	160
		% 100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Absolwenci najczęściej (ok. 60%) nie korzystali z pomocy doradcy zawodowego. Wśród korzystających z tej formy wsparcia nieznacznie częściej znajdują się mężczyźni niż kobiety (43% w porównaniu z ok. 39%) oraz częściej osoby spoza Lublina (ok. 51% w porównaniu z ok. 29%).

Tab. 40: Korzystanie z porad doradcy zawodowego według płci

		Płeć		Ogółem
		Kobieta	Mężczyzna	
Korzystanie z porad doradcy zawodowego	Tak	N	85	119
		%	38,8%	39,9%
	Nie	N	134	179
		%	61,2%	60,1%
Ogółem	N	219	79	298
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Tab. 41: Korzystanie z porad doradcy zawodowego według miejscowości

		Miejscowość		Ogółem
		Lublin	Poza Lublinem	
Korzystanie z porad doradcy zawodowego	Tak	N	44	120
		%	29,3%	40,0%
	Nie	N	106	180
		%	70,7%	60,0%
Ogółem	N	150	150	300
	%	100,0%	100,0%	100,0%

Absolwenci, którzy skorzystali z pomocy doradcy zawodowego, najczęściej są raczej zadowoleni z tej usługi (ok. 60%), lecz również spora część absolwentów wyraziła (zdecydowanie lub umiarkowanie) brak zadowolenia z tej formy pomocy (łącznie ok. 38%).

Tab. 42: Stopień zadowolenia z porad doradcy zawodowego

		Częstość	Procent	Procent ważnych	Procent skumulowany
	Bardzo zadowolony/a	13	4,3	10,6	10,6
	Raczej zadowolony/a	60	20,0	48,8	59,3
	Raczej niezadowolony/a	38	12,7	30,9	90,2
	Bardzo niezadowolony/a	9	3,0	7,3	97,6
	Trudno powiedzieć	3	1,0	2,4	100,0
Ogółem		123	41,0	100,0	
Braki danych	Systemowe braki danych	177	59,0		
Ogółem		300	100,0		

6. Wartości i wybory bezrobotnych absolwentów

Wśród pytań zadanych absolwentom znalazły się trzy skonstruowane w postaci skal graficznych z opisanymi krańcami. Pytanie brzmiało: „Wykonywanie pracy zawodowej często wiąże się z dokonywaniem wyborów. Na poniższych skalach proszę wskazać, który z wymienionych aspektów jest bliższy Pana(i) oczekiwaniom?”.

Skala: odpowiedzialność / dochody miała następująco opisane punkty skrajne:

- (1) wyższe dochody + praca bardziej odpowiedzialna,
- (10) niższe dochody + praca mniej odpowiedzialna;

Skala: rodzaj pracy / ryzyko utraty pracy:

- (1) praca na własny rachunek + większe ryzyko utraty pracy / upadku firmy,
- (10) praca najemna + mniejsze ryzyko pracy,

Skala: podnoszenie kwalifikacji / szansa awansu:

- (1) konieczność podnoszenia kwalifikacji + większa szansa awansu,
- (10) brak konieczności podnoszenia kwalifikacji + mniejsza szansa awansu

Na każdej skali – im wyższy wynik tym silniej zaznaczona postawa asekuracyjna, przedkładająca pasywność nad wysiłek, ryzyko lub zysk. Jedynie w przypadku skali: rodzaj pracy / ryzyko utraty pracy średnia nieznacznie przekroczyła punkt środkowy skali (5,8), w przypadku dwóch pozostałych skal średnie ułożyły się w dolnej części skali (3,3 i 3,0), co świadczy o wyraźnej przewadze pasywności. Postawa pasywna, asekuracyjna na wszystkich trzech skalach pojawia się w większym nasileniu wśród absolwentów lubelskich, niż tych spoza Lublina.

Tab. 43: Skale: odpowiedzialność / dochody; rodzaj pracy / ryzyko utraty pracy; podnoszenie kwalifikacji / szansa awansu według miejscowości				
Miejscowość		Skala: odpowiedzialność / dochody	Skala: rodzaj pracy / ryzyko utraty pracy	Skala: podnoszenie kwalifikacji / szansa awansu
Lublin	Średnia	2,9933	5,4027	2,6779
	N	149	149	149
	Odchylenie standardowe	1,97791	2,66590	2,18183
Poza Lublinem	Średnia	3,5203	6,1824	3,3836
	N	148	148	146
	Odchylenie standardowe	2,09460	2,62131	2,24764
Ogółem	Średnia	3,2559	5,7912	3,0271
	N	297	297	295
	Odchylenie standardowe	2,05050	2,66804	2,23894

Wartości i wybory absolwentów związane z rynkiem pracy, są ważne nie tylko, gdy bezpośrednio dotyczą zagadnień odnoszących się do zatrudnienia, ale także w szerzej - w zakresie hierarchii najbardziej cenionych wartości o charakterze bardziej ogólnym. W tym kontekście ważne wydaje się poznanie miejsca pracy zawodowej w systemie wartości absolwentów.

Najczęściej wymienianymi wartościami są: zdrowie (ok. 87%) oraz szczęście rodzinne (ok. 72%). Praca zawodowa zajmuje bardzo wysokie, trzecie miejsce (ok. 60%),

dystansując takie wartości jak: przyjaźń (ok. 38%), szacunek (28%), spokój (ok. 27%) – a nawet uczciwe życie (ok. 25%) i dobrobyt (ok. 16%). Pokazuje to jak duże znaczenie posiada praca zawodowa dla bezrobotnych absolwentów.

Tab. 44: Wartości cenione przez absolwentów / absolwentki

		Odpowiedzi		Procent obserwacji
		N	Procent	
Wartości cenione przez absolwentów / absolwentki	Szczęście rodzinne	215	14,9%	71,7%
	Zdrowie	260	18,0%	86,7%
	Praca zawodowa	181	12,5%	60,3%
	Uczciwe życie	74	5,1%	24,7%
	Spokój	80	5,5%	26,7%
	Wiara religijna	46	3,2%	15,3%
	Wykształcenie	71	4,9%	23,7%
	Szacunek innych ludzi	84	5,8%	28,0%
	Dobrobyt, bogactwo	49	3,4%	16,3%
	Pomyślność ojczyzny	9	0,6%	3,0%
	Grono przyjaciół	113	7,8%	37,7%
	Wolność głoszenia własnych poglądów	32	2,2%	10,7%
	Życie pełne przygód i wrażeń	28	1,9%	9,3%
	Kontakt z kulturą	25	1,7%	8,3%
	Udział w życiu społecznym lub politycznym	12	0,8%	4,0%
	Sukces	60	4,1%	20,0%
	Samodzielność	107	7,4%	35,7%
Ogółem		1446	100,0%	482,0%

Praca zawodowa jako wartość jest wyraźnie częściej ceniona przez kobiety niż mężczyzn (ok. 64% w porównaniu z ok. 49%). Kobiety częściej też cenią szczęście rodzinne oraz zdrowie. Mężczyźni natomiast częściej cenią uczciwe życie, spokój, dobrobyt i przyjaciół.

Tab. 45: Wartości cenione przez absolwentów / absolwentki według płci

			Płeć		Ogółem
			Kobieta	Mężczyzna	
Wartości cenione przez absolwentów / absolwentki	Szczęście rodzinne	N	165	49	214
		%	75,3%	62,0%	
	Zdrowie	N	194	64	258
		%	88,6%	81,0%	
	Praca zawodowa	N	140	39	179
		%	63,9%	49,4%	
	Uczciwe życie	N	48	26	74
		%	21,9%	32,9%	
	Spokój	N	50	30	80
		%	22,8%	38,0%	
	Wiara religijna	N	29	17	46
		%	13,2%	21,5%	
	Wykształcenie	N	53	17	70
		%	24,2%	21,5%	
	Szacunek innych ludzi	N	63	21	84
		%	28,8%	26,6%	
	Dobrobyt, bogactwo	N	30	19	49
		%	13,7%	24,1%	
	Pomyślność ojczyzny	N	3	6	9
		%	1,4%	7,6%	
	Grono przyjaciół	N	77	35	112
		%	35,2%	44,3%	
	Wolność głoszenia własnych poglądów	N	23	9	32
		%	10,5%	11,4%	
	Życie pełne przygód i wrażeń	N	23	5	28
		%	10,5%	6,3%	
	Kontakt z kulturą	N	15	10	25
		%	6,8%	12,7%	
	Udział w życiu społecznym lub politycznym	N	11	1	12
		%	5,0%	1,3%	
	Sukces	N	38	20	58
		%	17,4%	25,3%	
	Samodzielność	N	91	16	107
		%	41,6%	20,3%	
Ogółem		N	219	79	298

Podsumowanie

- Jedynie 1/3 bezrobotnych absolwentów zaoferowano jakąkolwiek instytucjonalną formę pomocy. Najczęściej była to propozycja odbycia stażu (ok. 59%), znacznie rzadziej - propozycja udziału w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy (17,7%), udziału w szkoleniach tematycznych lub udzielenia dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (po pok. 9-10%). Z pomocy instytucjonalnej skorzystało jedynie 53% bezrobotnych absolwentów. Najczęściej było to odbycie stażu (ok. 88%). Dane te pokazują bardzo małą efektywność pomocy świadczonej przez instytucje bezrobotnym absolwentom wyższych uczelni. Zarówno wielkość jak też spectrum oferowanego wsparcia oraz zakres jego

wykorzystania są zdecydowanie zbyt małe. Co więcej, ok. 60% bezrobotnych absolwentów nie korzysta z pomocy doradcy zawodowego, zaś ci absolwenci, którzy skorzystali z tej pomocy, najczęściej są z niej zaledwie „raczej zadowoleni” (ok. 60%). Jednakże znaczna liczba absolwentów wyraziła (zdecydowanie lub umiarkowanie) brak zadowolenia z tej formy wsparcia (łącznie ok. 38%).

2. Ze staży (a więc ogólnie z pomocy instytucjonalnej, gdyż staże stanowią blisko 90% wykorzystywanych form pomocy) najczęściej korzystają absolwenci socjologii, psychologii i nauk politycznych. W dalszej kolejności – także absolwenci administracji i prawa, rolnictwa i leśnictwa. Najczęściej nie korzystają wcale z form wsparcia instytucjonalnego absolwenci matematyki i fizyki oraz nauk ekonomicznych. Stosunkowo często nie korzystają z tego wsparcia absolwenci nauk humanistycznych, pedagogiki i pracy socjalnej. Absolwenci kierunków technicznych częściej niż pozostali, korzystają z innych niż staż form pomocy.
3. Zdaniem bezrobotnych absolwentów najbardziej skutecznym sposobem na znalezienie pracy (niemal połowa wszystkich odpowiedzi) jest wykorzystywanie znajomości, znacznie rzadziej - rozsyłanie CV oraz wizyty w zakładach pracy. Jako najmniej skuteczne wskazywane były takie sposoby jak korzystanie z ofert UP lub prywatnych biur, agencji pośrednictwa pracy oraz telefonowanie do zakładów pracy. Jednak najczęstszymi faktycznie stosowanymi sposobami szukania pracy jest rozsyłanie CV oraz korzystanie z pomocy UP i odpowiadanie na ogłoszenia prasowe lub internetowe (po ok. 80-90% wskazań). Bezrobotni absolwenci szukając pracy najczęściej więc korzystają z tych form, które sami uważają za mało efektywne.
4. Częstość korzystania z Internetu w niewielkim stopniu różnicuje sposoby poszukiwania pracy przez bezrobotnych absolwentów. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, iż ponad 90% absolwentów korzysta z Internetu bardzo często lub często – nie możemy więc w analizie wykorzystać pełnego spectrum wartości tej zmiennej, która zawiera przecież także opcje: rzadko oraz bardzo rzadko lub wcale.
5. Zdaniem absolwentów zwiększenie szans na rynku pracy może nastąpić głównie przez zdobywanie jeszcze wyższych kwalifikacji (ponad 1/3 wskazań) – a także (ale już wyraźnie rzadziej) zdobywanie dodatkowych uprawnień, certyfikatów, licencji.

6. Czynnikiemami zwiększającymi szanse absolwentów na rynku pracy są również doświadczenia zawodowe zebrane w czasie studiów. Okazało się, że ok. 1/3 bezrobotnych absolwentów w czasie studiów pracowała zawodowo, ogromna większość odbyła praktyki zawodowe, a ponad połowa uzyskała dodatkowe uprawnienia. Praktyka pokazała jednak, że te działania okazały się mało efektywne z perspektywy rynku pracy.
7. Ponad połowa bezrobotnych absolwentów byłaby podjąć każdą pracę, nawet nisko płatną lub nie związaną z wykształceniem, poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami, zmianą miejsca zamieszkania, aby móc podjąć pracę.
8. Kawalerowie i panny są osobami znacznie częściej skłonny do zmiany miejsca zamieszkania, aby móc podjąć pracę niż osoby pozostające w związkach małżeńskich - i nieco częściej skłonny do podjęcia każdej pracy oraz pracy poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z koniecznością dojazdów.
9. Bezrobotni absolwenci najczęściej uważają, że dla pracodawców najważniejszymi cechami pracowników są: dyspozycyjność, pracowitość i kwalifikacje. Absolwenci zdecydowanie nie doceniają takich cech jak umiejętność pracy w zespole, ambicja i zdyscyplinowanie (te cechy były wskazywane najrzadziej).
10. Praca zawodowa stanowi dla bezrobotnych absolwentów istotną wartość: ponad połowa badanych wymieniła ją wśród pięciu najbardziej cenionych wartości. Częściej wskazywane było tylko zdrowie i szczęście rodzinne.
11. Badania ukazały, iż w wśród bezrobotnych absolwentów przeważa postawa wobec pracy nasycona pasywnością i skłonnością do asekuracji: częściej preferowany jest pasywny typ zatrudnienia z niższą odpowiedzialnością i bez konieczności podnoszenia kwalifikacji - ale też z niższą szansą awansu i niższymi dochodami, niż typ aktywny, zakładający wyższe dochody, większe szanse awansu, ale wymagający większej odpowiedzialności i podnoszenia kwalifikacji. Postawa pasywna wiąże się z dłuższym czasem pozostawania bez pracy i starszym wiekiem; częściej cechuje kobiety i osoby mieszkające poza Lublinem. Ponieważ tego typu postawa może być ważnym predyktorem aktywności / pasywności w poszukiwaniu pracy, można uznać, że absolwenci zagrożeni długotrwałym

bezrobociem to najczęściej osoby już od dłuższego czasu pozostające bez pracy, osoby starsze, mieszkające poza Lublinem, kobiety.

12. Ponieważ ok. 80% bezrobotnych absolwentów poszukuje pracy odpowiadając na ogłoszenia prasowe lub internetowe (przy uwzględnieniu, że ok. 96% bezrobotnych absolwentów korzysta z Internetu bardzo często lub często) - a efekty tego nie są zadowalające (nadal osoby te pozostają bez pracy), celowe byłoby stworzenie platformy internetowej, której celem byłoby „kojarzenie” absolwentów i pracodawców.

Aneks: wzór kwestionariusza

Kwestionariusz Bezrobotni absolwenci

⇒WRĘCZYĆ RESPONDENTOWI KARTĘ A

1. Jak Pan(i) sądzi, jakie sposoby na znalezienie pracy są obecnie najskuteczniejsze (proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi i ułożyć je według przypisywanej im przez Pana(ią) skuteczności, cyfrą 1 – oznaczając sposób najbardziej skuteczny, cyfrą 2 – drugi w kolejności, itd.):

- Korzystanie z ofert urzędów pracy
- Korzystanie z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy
- Telefonowanie do zakładów pracy
- Wizyty w zakładach pracy
- Odpowiadanie na ogłoszenia(prasowe lub internetowe)
- Umieszczanie własnych ogłoszeń w Internecie
- Rozsyłanie swojego CV
- Wykorzystywanie znajomości
- INNA ODPOWIEDŹ (ZAPISAĆ)
- TRUDNO POWIEDZIEĆ

⇒WRĘCZYĆ RESPONDENTOWI KARTĘ B

2. Które z wymionionych poniżej form poszukiwania pracy Pan(i) wykorzystał(a)? Proszę wskazać wszystkie właściwe odpowiedzi:

1. Korzystałem(am) z pomocy Urzędu Pracy
2. Korzystałem(am) z usług prywatnych biur lub agencji pośrednictwa pracy
3. Telefonowałem(am) do zakładów pracy
4. Składałem(am) wizyty w zakładach pracy
5. Odpowiadałem(am) na ogłoszenia(prasowe lub internetowe)
6. Umieszczałem(am) własne ogłoszenia w internecie
7. Rozsyłałem(am) moje CV
8. Starałem(am) się wykorzystać znajomości
9. INNA ODPOWIEDŹ (ZAPISAĆ)

⇒WRĘCZYĆ RESPONDENTOWI KARTĘ C

3. Jakie Pana(i) zdaniem działania należy przede wszystkim podjąć, aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy (proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi i ułożyć je według przypisywanej im przez Pana(ią) skuteczności, cyfrą 1 – oznaczając sposób najbardziej skuteczny, cyfrą 2 – drugi w kolejności, itd.):

- Zdobywać jeszcze wyższe kwalifikacje
- Zdobywa dodatkowe uprawnienia, licencje, certyfikaty

- Podnosić poziom znajomości języków obcych
- Odbywać praktyki krajowe
- Odbywać praktyki zagraniczne
- Pracować jako wolontariusz
- Opanować w większym stopniu sztukę pisania CV lub listów motywacyjnych
- Nauczyć się sztuki autoprezentacji podczas rozmów kwalifikacyjnych
- TRUDNO POWIEDZIEĆ
- INNA ODPOWIEDŹ (ZAPISAĆ)
-

4. Proszę zaznaczyć, które z wymienionych cech pracowników są Pana(i) zdaniem bardziej lub mniej cenione przez większość pracodawców?

	Cenione	Raczej cenione	Raczej niecenione	Niecenione	TRUDNO POWIEDZI EĆ
Samodzielność					
Dyspozycyjność					
Zdyscyplinowanie					
Kreatywność					
Pracowitość					
Ambicja					
Kwalifikacje					
Umiejętność pracy w zespole					

⇒ WRĘCZYĆ RESPONDENTOWI KARTĘ D

5. Która z wymienionych cech pracowników jest Pana(i) zdaniem najbardziej ceniona przez większość pracodawców (ZAZNACZYĆ TYLKO JEDNĄ ODPOWIEDŹ):

1. Samodzielność
2. Dyspozycyjność
3. Zdyscyplinowanie
4. Kreatywność
5. Pracowitość
6. Ambicja
7. Kwalifikacje
8. Umiejętność pracy w zespole
9. TRUDNO POWIEDZIEĆ

6. Wykonywanie pracy zawodowej często wiąże się z dokonywaniem wyborów. Na poniższych skalach proszę wskazać, który z wymienionych aspektów jest bliższy Pana(i) oczekiwaniom:

<p>1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10</p> <p>Wyższe dochody Niższe dochody + praca bardziej odpowiedzialna + praca mniej odpowiedzialna</p>	<p>NIE WIEM</p>
---	---------------------

<p>1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10</p> <p>Praca na własny rachunek Praca najemna + większe ryzyko utraty + mniejsze ryzyko pracy / upadku firmy utraty pracy</p>	NIE WIEM
<p>1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10</p> <p>Konieczność podnoszenia konieczność podnoszenia kwalifikacji kwalifikacji + większa szansa awansu + mniejsza szansa awansu</p>	NIE WIEM

7. Czy Pan(i) posiada (proszę wskazać wszystkie prawidłowe odpowiedzi):

	Tak	Nie
Prawo jazdy		
Znajomość obsługi komputera w zakresie podstawowym (np. umiejętność posługiwania się pakietem MS Office)		
Znajomość obsługi komputera w zakresie rozszerzonym (umiejętność posługiwania się programem/ programami specjalistycznymi, używanymi np. w analizie danych, obróbce grafiki, prowadzeniu firmy, itp.)		
Dobrą znajomość przynajmniej jednego języka obcego		

8. Czy Pan(i) podczas studiów (proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi)?

1. Pracował(a) zawodowo (jeżeli tak – proszę wpisać jak długo: miesięcy,lat)
2. Odbýwał(a) Pan(i) praktyki zawodowe
3. Uzyskał(a) dodatkowe uprawnienia, certyfikaty, itp.

9. Czy obecnie jest Pan(i) gotowy(a)?

- A. Podjąć każdą pracę, nawet nisko płaćną lub nie związaną z wykształceniem:
 1. Tak
 2. Nie
 3. NIE WIEM
- B. Podjąć pracę poza miejscem zamieszkania, co wiązałoby się z dojazdami:
 1. Tak
 2. Nie
 3. NIE WIEM
- C. Zmienić miejsce zamieszkania, aby móc podjąć pracę:
 1. Tak
 2. Nie
 3. NIE WIEM

10. Jakie formy pomocy zaoferowano Panu(i) w Urzędzie Pracy (proszę zaznaczyć wszystkie właściwe odpowiedzi)?

1. Odbycie stażu
2. Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych
3. Udział w szkoleniu z zakresu aktywnych form poszukiwania pracy
4. Udział w szkoleniach tematycznych
5. Udzielenie dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej
6. Nie zaoferowano żadnej pomocy
7. INNA ODPOWIEDŹ (ZAPISAĆ)

.....

11. Z jakiej formy/form skorzystał(a) Pan(i)?

.....

12. Czy korzystał(a) Pan(i) z porad doradcy zawodowego?

1. Tak
2. Nie PRZEJŚĆ DO PYT. 14

13. Czy był(a) Pan(i) zadowolony(a), czy też niezadowolony(a) z porady doradcy zawodowego?

1. Bardzo zadowolony(a)
2. Raczej zadowolony(a)
3. Raczej niezadowolony(a)
4. Bardzo niezadowolony(a)
5. INNA ODPOWIEDŹ (ZAPISAĆ)
6. TRUDNO POWIEDZIEĆ

14. Proszę pomyśleć o najbliższych 12 miesiącach i powiedzieć, czy w tym okresie możliwość znalezienia przez Pana/Panią pracy wydaje się Panu(i):

1. Bardzo prawdopodobna
2. Raczej prawdopodobna
3. Niezbyt prawdopodobna
4. W ogóle nieprawdopodobna
5. TRUDNO POWIEDZIEĆ

15. Jak często doświadcza Pan(i) poczucia bezradności, bezsilności przy rozwiązywaniu codziennych problemów życiowych ?

Zawsze lub prawie zawsze
 Bardzo często
 Często
 Rzadko
 Bardzo rzadko
 Nigdy lub prawie nigdy
 TRUDNO POWIEDZIEĆ

Teraz chcielibyśmy zapytać o zakres, w jakim korzysta Pan(i) ze współczesnej technologii, usług oraz kultury

16. Czy posiada Pan(i) komputer?

1. Tak
2. Nie

17. Jak często korzysta Pan(i) z Internetu ?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko lub wcale

18. Czy posiada Pan(i) konto w banku?

1. Tak
2. Nie

19. Czy posiada Pan(i) kartę kredytową?

1. Tak
2. Nie

20. Jak często bywa Pan(i) na seansach filmowych w kinie?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko lub wcale

21. Jak często czyta Pan(i) gazety lub czasopisma?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko lub wcale

22. Jak często bywa Pan(i) na koncertach?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko lub wcale

⇒ WRĘCZYĆ RESPONDENTOWI KARTĘ E

23. Które z wymienionych niżej wartości są dla Pana(i) szczególnie ważne? Proszę wskazać nie więcej niż 5 odpowiedzi:

1. Szczęście rodzinne
2. Zdrowie
3. Praca zawodowa
4. Uczciwe życie
5. Spokój
6. Wiara religijna
7. Wykształcenie
8. Szacunek innych ludzi
9. Dobrobyt, bogactwo
10. Pomyślność ojczyzny
11. Grono przyjaciół
12. Wolność głoszenia własnych poglądów
13. Życie pełne przygód i wrażeń
14. Kontakt z kulturą
15. Udział w życiu społecznym lub politycznym
16. Sukces
17. Samodzielność

Na koniec kilka pytań o Pana(i) najważniejsze cechy społeczne i demograficzne

24. Jak nazywa(ją) się ukończony(e) przez Pana(i) kierunek / kierunki studiów (proszę podać pełną nazwę)?

25. PŁEĆ RESPONDENTA (WPISAĆ BEZ ZADAWANIA PYTANIA):

1. MĘŻCZYŻNA
2. KOBIETA

26. W którym roku Pan(i) się urodził(a)?

27. Jaki jest Pana(i) obecny stan cywilny?

1. Kawaler/ panna
2. Żonaty/zamężna
3. Rozwiedziony(a)
4. W separacji
5. Wdowiec/ wdowa
6. ŻYJE W KONKUBINACIE

28. Kiedy ukończył(a) Pan(i) uczelnię wyższą, której jest Pan(i) absolwentem / absolwentką?
Proszę podać miesiąc: oraz rok:

29. Proszę podać datę zarejestrowania się w Urzędzie Pracy:

30. Czy po ukończeniu uczelni wyższej pozostawał(a) Pan(i) bez pracy co najmniej 1 rok?

1. Tak
2. Nie